

Zondag 6 mei 2018

Prediking ds. Henk Fonteyn in de Interkerkelijke Gemeente 'De Hoeksteen' in Guardamar del Segura, Spanje.

Schriftlezing: Psalm 126 en 1 Corinthiërs 15: 12-20 en vers 58

Gemeente van onze Heer,

Voor heel veel mensen was de bevrijding op 5 mei 1945 een geweldig feest. Je zult maar onderduiker zijn geweest. Of dwangarbeider in Duitsland. Of inwoner van een van de grote steden in de hongerwinter van '44. Het was bijna niet te geloven, dat het na vijf lange jaren zover was. Waar zolang op gehoopt was, waar zolang naar gesnakt was, je kon en durfde het bijna niet te geloven. Het was als een droom...

Zo kijkt de psalmdichter terug op de tijd dat Joodse ballingen onder de Perzische koning Cyrus, die het Babylonische rijk had veroverd, mochten terugkeren uit de ballingschap in Babel.

Toen de Here de gevangenen deed wederkeren, waren we als degenen die droomden...

Eindelijk een einde aan de slavernij! Aan de tweederangspositie. Aan het onrecht, aan de heimwee! Een nieuwe exodus! Ongelofelijk!

Zo hebben veel Joodse overlevenden, die na de oorlog uit Europa naar Palestina zijn geëmigreerd, dat ook beleefd! Na de nachtmerrie van 40-45, na de kampen, die ontstellende nachtmerrie, nu eindelijk een gelukkige droom; een eigen land, een eigen nationaal tehuis.

Eindelijk bevrijd! En we kennen de beelden uit eigen land, zoals die in de afgelopen dagen weer in zwart/wit langskwamen: de lachende, hossende, zingende mensen, de meisjes op de tanks bij de Canadezen, wildvreemde mensen die elkaar in de armen vielen.

En God wordt geprezen. Volle kerken. Ook dat kennen we van kort na de bevrijding: *de HERE heeft grote dingen bij ons gedaan!*

Maar dan verandert deze bevrijdingspsalm ineens van toon. Er volgt een smeekgebed: *Here, wend ons lot, als beken in het Zuiderland.*

Het Zuiderland, dat is de Negev. Dat is de woestijn. Daar moeten de schapen van de bedoeïenen heel hard zoeken naar wat eetbaars, wat groens en voedzaams.

Alleen als er regen valt, ja dan lopen de wadi's vol, dan vormen zich beken en dan bloeit en groeit er ineens van alles.

Here, wend ons lot, als beken in de Negev.

Want we staan droog, we ervaren het leven als woestijn...

Ho even, ze keerden toch terug naar Sion? Ze keerden toch terug naar het beloofde land? *Ze waren* toch bevrijd?
Is die bevrijding dan alleen een droom geweest?
En alweer: we kunnen er eigen verhalen naast leggen.
De bevrijding van mei 1945 zou een nieuwe tijd inluiden, op z'n minst in Nederland. We hadden in de oorlog afgeleerd om in hokjes te denken.
We zouden een land, nee, een wereld scheppen waarin niemand ooit meer om ras of godsdienst of etniciteit zou worden gediscrimineerd!
We zouden de lessen der geschiedenis in praktijk gaan brengen. En het leek er ook op, bijvoorbeeld toen in 1948 de Wereldraad van Kerken werd opgericht.
En
de Verenigde Naties werden opgericht, nog wel met een bijbeltekst als motto, en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens werd uitgevaardigd en onderschreven door talrijke landen, en de Europese eenheid kreeg gestalte... Op zichzelf allemaal heel goede initiatieven.
Als beschaafde volken zouden we onze conflicten voortaan in de vergaderzaal oplossen.
Mooie dromen, maar ingehaald door de rauwe werkelijkheid.
Zoals uit de verschrikkingen van de holocaust uiteindelijk de hedendaagse beklemmende patstelling in het nabije oosten is ontstaan, waarbij nabestaanden van de overlevenden van toen nu zelf degenen zijn die met ijzeren knoet heersen over anderen, in casu het Palestijnse volk.
We waren bevrijd...
Of was het toch een droom?
We zijn bevrijd! Zingt de kerk van alle eeuwen.
Want nu de Heer is opgestaan, nu vangt het nieuwe leven aan! O ja? Maar we ervaren toch ook dag aan dag de gebrokenheid van de wereld, en ook in ons eigen bestaan? De rafels in gezin en familie, een gevoel van onvoldaanheid, ondanks zon en zee om de hoek.
Hoe vaak is het ook niet ons eigen gebed, vanuit onze eigen ervaring dat het leven dor en doods is: *Heer, wend ons lot, breng een ommekeer.*
Hoe leef je in die spanning?
Misschien dat de slotregels van de Psalm ons op weg kunnen helpen.
Als het gaat over een zaaier **die al wenende** voortgaat.
Dat lijkt tegenstrijdig, want zaaien is mooi, veelbelovend werk. Dat is werk dat tintelt van verwachting .
Zaaien doe je, omdat je hoopt en verwacht dat er geoogst mag gaan worden! En de oogst is uiteindelijk het grote feestelijke gebeuren, waar het allemaal naar toe mag gaan!
Waarom *went* die zaaier dan?
Welnu, ik denk dat we daarmee een heel indringend beeld krijgen van de christelijke gemeente na Pasen en van elke gelovig mens die zich er niet bij neerlegt dat de dingen zijn zoals ze zijn, maar die een betere toekomst verwacht.

Dat zijn mensen die, zoals we dat bij de Landmacht zeggen, met hun poten in de modder staan en aan den lijve ervaren hoeveel pijn en dood en verdriet en onmacht er in de wereld is, ook na Pasen.

Ze laten zich diep raken door alles wat gebroken en verdord is, zoals hun Meester dat deed toen Hij op aarde rondging en het zaad van het Koninkrijk zaaide en weende over zijn stad.

Maar...ze blijven zaaien! Omdat ze, omdat we in de oogst geloven! Omdat we vasthouden aan die

hardnekkige, dwarse verwachting *dat* er oogst zal zijn, volle schoven, velden wit om te oogsten, een juichende ontknoping en voleinding. De steppe zal bloeien!

En waar komt dat vandaan, waar vinden we die inspiratie? Die ontlenen we aan Pasen, aan het geloof dat Christus de levende is. En daarom zingen:

Nu is op aard geen goede daad meer tevergeefs gedaan,

want wat gij goed doet is als zaad, dat heerlijk op zal gaan.

En zo gaan we voort. Met de bevrijding achter de rug. *En* met de bevrijding voor de boeg. En waarom het zo gaat en niet anders weten we niet, daar moeten we volgens mij ook maar niet teveel energie in steken, maar trouw doen wat ons te doen staat.

Misschien helpt ons het beeld dat de theoloog Oscar Cullman ooit bedacht, ontleend aan de tweede wereldoorlog. Het beeld van D-Day en V-Day. De geallieerde landing op Normandië, juni 1944, kreeg de naam Decision Day. Hier was de ommekeer. De Nazi

Terreur was hiermee dodelijk verwond. Dat, zegt Cullman, is Pasen. Christus heeft de dood en al zijn trawanten als het ware de doodssteek toegebracht. Maar de getroffen tegenstander vecht nog door. In een ultieme poging tot verzet.

Tussen D-Day en V-Day zat de lange hongerwinter, bloedige slagen, rond Arnhem, bij het Ardennenoffensief... Precies zo, zegt Cullman, is het, met het koninkrijk van God. Het heeft sinds Christus vaste voet op aarde, maar tegelijkertijd is het nog onderweg. Reeds wel en nog niet... dat is de paradox van het geloof.

En tussen die twee polen bewegen wij ons. En verrichten we onze taak in de wereld. Gezonden om te zaaien! Het goede zaad van liefde, vertrouwen, hoop, humaniteit, barmhartigheid, vriendelijkheid... met royale gebaren.

Zonder tranen gaat het niet. Het is nog altijd oorlog. Maar we gaan, al is het menigmaal onder tranen, door met wat volgens Dietrich Bonhoeffer onze roeping is: bidden en het goede doen. En soms breekt even de lach door, want dan lukt het ons om met de apostel te geloven dat het niet vergeefs is in de Heer. Of zoals de liedboekdichter Willem Barnard het zei: met een bloem in het knoopsgat en een brok in de keel.

Amen